

Податкова консультація

Державна податкова служба України розглянула лист Підприємця щодо надання податкової консультації щодо застосування РРО при реалізації виробів медичного призначення та в порядку статті 52 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) повідомляє.

Відповідно до листа Підприємець здійснює реалізацію виробів медичного призначення, оплата за які інколи здійснюється покупцями шляхом переказу коштів з платіжних систем: Приват 24, Монобанк, Liqpay, Portmone та інші.

Чи необхідно фізичній особі – підприємцю у даному випадку встановлювати РРО (якщо готівковий розрахунок відсутній) та чи вважаються кошти, сплачені контрагентами на розрахунковий рахунок фізичної особи – підприємця з платіжних систем Приват 24, Монобанк, Liqpay, Portmone та інших безготівковим розрахунком?

Правовідносини у цій сфері регулюються Кодексом та Законом України від 06 липня 1995 року № 265/95-ВР «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (далі – Закон № 265).

Відповідно до пункту 296.10 статті 296 Кодексу реєстратори розрахункових операцій (далі – РРО) не застосовуються платниками єдиного податку:

першої групи;

другої-четвертої груп (фізичні особи – підприємці) незалежно від обраного виду діяльності, обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 1 000 000 гривень. У разі перевищення в календарному році обсягу доходу понад 1 000 000 гривень застосування реєстратора розрахункових операцій для такого платника єдиного податку є обов'язковим. Застосування РРО розпочинається з першого числа першого місяця кварталу, наступного за виникненням такого перевищення, та продовжується у всіх наступних податкових періодах протягом реєстрації суб'єкта господарювання як платника єдиного податку.

Норми цього пункту не поширюються на платників єдиного податку, які здійснюють реалізацію технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, а також лікарських засобів та виробів медичного призначення.

Законом № 265 визначено правові засади застосування РРО у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг. Дія його поширюється на усіх суб'єктів господарювання, їх господарські одиниці та представників

(уповноважених осіб) суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції у готівковій та/або безготівковій формі.

Встановлення норм щодо незастосування РРО у інших законах, крім Податкового кодексу України, не допускається.

Відповідно до статті 2 Закону № 265 розрахункова операція – приймання від покупця готівкових коштів, платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо за місцем реалізації товарів (послуг), видача готівкових коштів за повернутий покупцем товар (ненадану послугу), а у разі застосування банківської платіжної картки – оформлення відповідного розрахункового документа щодо оплати в безготівковій формі товару (послуги) банком покупця або, у разі повернення товару (відмови від послуги), оформлення розрахункових документів щодо перерахування коштів у банк покупця.

Місце проведення розрахунків – місце, де здійснюються розрахунки із покупцем за продані товари (надані послуги) та зберігаються отримані за реалізовані товари (надані послуги) готівкові кошти, а також місце отримання покупцем попередньо оплачених товарів (послуг) із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо (стаття 2 Закону № 265).

Згідно з пунктом 2 статті 3 Закону № 265 суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або безготівковій формі, зобов'язані видавати особі, яка отримує або повертає товар, отримує послугу або відмовляється від неї, включаючи ті, замовлення або оплата яких здійснюється з використанням мережі Інтернет, при отриманні товарів (послуг) в обов'язковому порядку розрахунковий документ встановленої форми на повну суму проведеної операції.

Разом з тим пунктом 12 статті 9 Закону № 265 визначено, що РРО та розрахункові книжки не застосовуються, якщо в місці отримання товарів (надання послуг) операції з розрахунків у готівковій формі не здійснюються (оптова торгівля тощо).

Водночас, у разі здійснення розрахунків виключно у безготівковій формі (шляхом переказу коштів із розрахункового рахунку на розрахунковий рахунок через установу банку або шляхом внесення коштів через касу банку) застосування РРО є не обов'язковим.

Отже, з огляду на викладене фізичні особи – підприємці (платники єдиного податку другої-четвертої груп) при продажу виробів медичного призначення можуть не застосовувати РРО у разі здійснення розрахунків при такому продажу виключно у безготівковій формі, а саме шляхом переказу коштів із розрахункового рахунку на розрахунковий рахунок через установу банку або шляхом внесення коштів через касу банку.

Закон України від 03 вересня 2015 року № 675-VIII «Про електронну комерцію» (далі – Закон № 675) визначає засади діяльності у сфері електронної комерції, встановлює порядок вчинення електронних правочинів

із застосуванням інформаційно-телекомунікаційних систем та визначає права і обов'язки учасників відносин у сфері електронної комерції.

Відповідно до абзацу другого пункту 1 статті 13 Закону № 675 розрахунки у сфері електронної комерції можуть здійснюватися, зокрема шляхом переказу коштів або оплати готівкою з дотриманням вимог законодавства щодо оформлення готівкових та безготівкових розрахунків, а також в інший спосіб, передбачений законодавством України.

Разом з тим, продавець, оператор платіжної системи або інша особа, яка отримала оплату за товар, роботу, послугу відповідно до умов електронного договору, повинні надати покупцеві (замовнику, споживачу) електронний документ, квитанцію, товарний чи касовий чек, квиток, талон або інший документ, що підтверджує факт отримання коштів, із зазначенням дати здійснення розрахунку (пункт 3 статті 13 Закону № 675).

Розділом VII Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 05.11.2014 № 705, встановлено, що документи за операціями з використанням електронних платіжних засобів (тобто банківська картка, далі – ЕПЗ) та інші документи, що застосовуються в платіжних системах для платіжних операцій з використанням ЕПЗ, можуть бути в паперовій та/або електронній формі.

Під час здійснення операцій з використанням ЕПЗ у сфері електронної комерції та системах дистанційного обслуговування дозволяється формування в електронній формі документа за операцією з використанням ЕПЗ за умови доставки його користувачу.

Документи за операціями з використанням ЕПЗ мають статус первинного документа та можуть бути використані під час урегулювання спірних питань.

Разом з цим, згідно з роз'ясненням Національного банку України (лист від 28.11.2019 № 57-0007/62082) квитанція, отримана при здійсненні розрахунку за допомогою ЕПЗ, не є розрахунковим документом у розумінні Закону № 265 та не підтверджує факт продажу товару (отримання послуг), а лише підтверджує ініціювання переказу коштів з рахунку держателя ЕПЗ.

З урахуванням викладеного та наведеного Підприємцем прикладу повідомляємо, що при здійсненні виключно безготівкової форми оплати (шляхом переказу коштів із розрахункового рахунку на розрахунковий рахунок через установу банку або шляхом внесення коштів через касу банку) споживачами виставлених рахунків за реалізовані вироби медичного призначення РРО можна не застосовувати.

Водночас, при оплаті споживачами виставлених рахунків за реалізовані вироби медичного призначення шляхом переказу коштів з платіжних систем Приват 24, Монобанк, Liqpay, Portmone та інших (тобто із застосуванням ЕПЗ) застосування РРО є обов'язковим.